

[Morten Lange.]

lægning for vort landbrugs fremtid. Vi har ikke den landsplanlægning, vi kunne ønske os. Det er ganske interessant at se, at der endda er tendenser i lovgivningen, som går imod en sådan planlægning. Når man snakker om yderligere udstykning i tyndt befolkede egne, er det højst sandsynligt, at disse egne skulle bruges til helt andre formål end landbrug. Hvis der ikke bor folk et eller andet sted, kan det godt ske, det har en fornuftig grund. Vi har ikke nødvendigvis grund til at arbejde for, at dette land bliver bebygget jævnt; det kan godt ske, det slet ikke er fornuftigt. Jeg tror i hvert fald ikke på den slags simple analyser af, at dér kunne der være plads til et enkelt husmandsbrug mere. Jeg tror snarere, vi skulle se på, om der ikke er nogle af de tyndt befolkede egne, hvor kommunikationslinjerne er så lange og alle produktionsomkostningerne derfor så høje, så det i virkeligheden kniber med at få en rentabel virksomhed i gang. Det må med ind i billedet. Vi savner en tilstrækkelig klar økonomisk landsplanlægning for landbruget, for at vi nøjagtigt kan vide, hvor vi bedst kan yde de lån, der her er tale om. Enkelte af de bemærkninger, der er fremsat, kunne tyde på, at man vil yde dem på steder, hvor det måske ikke lige netop er det klogeste.

I øvrigt vil jeg gøre opmærksom på en anden ting. Vi snakker her om sammenlægning af brug, og en væsentlig del af midlerne skal formodentlig anvendes til sådanne sammenlægninger. Jeg har bemærket, at i de senere år er antallet af landbrugsejendomme faldet meget stærkt. Jeg har dog også bemærket, at antallet af de største landbrug tværtimod er steget, så der er åbenbart allerede sket en ret kraftig sammenlægning oppe i den ende. Ikke desto mindre forekommer det mig efter de tal, jeg har fået forelagt, at det økonomiske balancepunkt — dér hvor vi får den økonomisk bedste udnyttelse — ligger på en forholdsvis beskeden arealstørrelse; og jeg er derfor af den opfattelse, at man nok bør sørge for, at de sammenlægninger, der finder sted, fortrinsvis sker i et, skal vi sige noget mere beskædent hartkorn. Jeg er temmelig sikker på, at for de noget større arealer, må det være nok, at sammenlægningsmuligheden findes; jeg tror, de større

gårde, der ønsker yderligere jord, sagtens kan skaffe sig denne jord for deres egne midler. Denne lov må først og fremmest sigte på at få gjort små brug store nok, ikke at få gjort store brug for kolossale.

I øvrigt bliver jeg nødt til at knytte en enkelt bemærkning til lovforslaget helt principielt, hvad mit partis stilling angår. Vi er velvilligt indstillet over for denne type af bevillinger til landbruget. Vi vil se med stor velvilje på lovforslaget og dets behandling i udvalget. Men vi bliver nødt til af rent principielle grunde at sige, at inden vi er villige til at sætte tal på, og inden vi er villige til at lade dette lovforslag komme til endelig behandling, må vi have en meget klarere redegørelse for de almindelige rammer for den støttepolitik for landbruget, som vi skal have til revision herinde. Denne lov er nemlig et led i en sådan generel politik. Som det blev nævnt, dengang vi diskuterede det til udgiftslovforslaget hørende hovedlovforslag, hænger de to ting sammen. For mig er sammenhængen videre. Når vi snakker om disse 65 mill. kr. til landbruget, må vi se på alle de mange andre millioner med. Jeg har den opfattelse, at denne analyse meget vel kunne føre til, at der kom flere penge i denne lov og færre i nogle andre love.

Svend Haugaard: Når forslaget til lov om landbrugsejendomme, som var til første behandling i sidste uge, og som giver meget vide muligheder for strukturændring i landbruget, forventes vedtaget — det forventer man jo, selv om jeg hørte, at hr. Niels Ravn måske var kommet lidt i tvivl — er det en naturlig følge, at der også må gives støtte til finansieringen deraf. Sker det ikke, så vil de, der trænger mest til jorden, blive skubbet til side til fordel for de kapitalstærke, og det er som bekendt sjældent dem, der er udøvende landmænd. Det radikale venstre er derfor enig i, at der bør ske en betydelig forøgelse i lovens rådighedsbeløb, men vi er på den anden side ikke uenige med hr. Chr. Rasmussen i hans bemærkninger om nødvendigheden af i samme forbindelse også at se på jordpriserne. Men det kan vi jo ikke klare i dette lovforslag.

Hvor store beløb der kan blive god anvendelse for, må naturligvis hvile på et skøn. Det er umuligt at sige noget bestemt